

Nieuwsbrief Spanje, Portugal & Latijns-Amerika

Kwartaal 4 – 2002 (uitgave december 2002)

Index pag. 2

- Biotechnologie zoekt expansie
- Van den Ende naar Spanje
- Zilvervloot terug in Spanje
- Spain New Year's Trade Dinner
- Portugese Telecom koopt netwerk
- Windenergie Portugal

pag. 3

- Topjaar voor riviertoeerisme op Douro
- Recycling Portugese batterijen
- Drie Latijns-Amerikaanse bedrijven winnen prijs duurzaam ondernemen
- Vooruitzichten Argentinië
- Heropleving Argentijnse bedrijven

pag. 4

- Positieve reacties nieuw kabinet Brazilië
- Braziliaanse staalgiganten
- Ronaldo speler van het jaar
- Chili Internationale akkoorden
- Ahold in Chili

pag. 5

- Succes in drugsoorlog Mexico
- Agrarische export Mexico-VS
- Hightech netwerk in Mexico
- Geselecteerde weblinks

Pag. 6

- Transfer nieuws
- Colofon

SPANJE

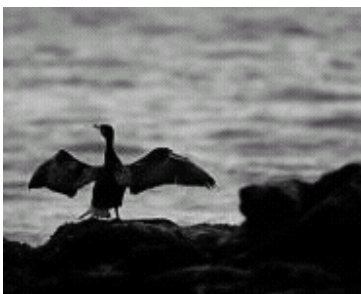

Ecologische catastrofe

Een oneindige zwarte pest vervuilde de Costa da Morte van Galicië. Deze nachtmerrie, waarvan het einde nog niet in zicht is, begon medio november met een lek in de olietanker Prestige, en valt nog dagelijks en heviger de kust aan. Honderden tonnen olie hebben stranden, klippen en havens langs de kust van Galicië overspoeld, terwijl nieuwe olievlekken ook de kusten van Portugal en Frankrijk bedreigen. Het Nederlandse bergingsbedrijf Smit International heeft in samenwerking met het Noorse Frank Mohn onderwaterrobots ingezet om de stookolie uit de laadruimtes van de gezonken Prestige te pompen.

De oileramp met zijn catastrofale gevolgen heeft in de regio op brute wijze de aandacht op het milieu gevestigd. Het belang van een schone omgeving voor mens en dier is in Spanje, en ver daarbuiten, meer dan duidelijk geworden. Vanzelfsprekend bestaat in Galicië op dit moment en in de toekomst een grote vraag naar reinigingsapparatuur en aanverwante diensten die aan schoonmaakwerkzaamheden kunnen bijdragen.

Zoals door de werkzaamheden van Smit International wordt geïllustreerd, kunnen Nederlandse ondernemingen hier een belangrijke rol in spelen.

Markt milieutechnologie bijna €1 mld

In november 2002 heeft het Instituto Nacional de Estadística (INE) nieuwe cijfers over het gebruik van milieutechnologie onder Spaanse ondernemingen gepubliceerd. De totale investeringen bedroegen in het jaar 2000 ruim €933 mln. Ruim 33% van de totale investeringen wordt besteed aan beperking van luchtvervuiling. Daarnaast wordt 19,1% uitgegeven aan de behandeling van afvalwater en 9,2% voor afvalverwerking. De grootste investeringen in milieutechnologie worden gedaan door de chemie (€202,6 mln), gevolgd door metaalverwerkende bedrijven (€146,7 mln) en papierindustrie (€103,3 mln).

TRANSFER verricht op dit moment een sectorstudie op het gebied van schone milieutechnologie in Spanje in opdracht van het Consulaat in Barcelona. De resultaten hiervan zullen naar verwachting eind januari 2003 door de EVD worden gepubliceerd.

Ongekende groei zonne-energie

Geheel in de trend van de Europese Unie, zal de Spaanse industrie voor zonne-energie de komende jaren sterk groeien volgens consultant Eclareon. De groei wordt geïllustreerd door een bedrijf als Isofotón, dat €30 mln zal investeren in de uitbreiding van haar zonnecellenfabriek in Málaga. Isofotón denkt dit jaar af te sluiten met een totale omzet van €75 mln (en een nettowinst van ruim €4 mln). In 1997 was de omzet nog €12 mln. Volgens dit bedrijf zal de groei van de sector met name komen uit de aanschaf van zonnepanelen door particulieren voor eengezinswoningen. In Spanje wordt voor zonne-energie, afhankelijk van de installatie, tussen €0,21 en €0,39 per KWH betaald. De traditionele energie kost daarentegen circa €0,036 en windenergie €0,06. Volgens het energieplan van de regering zal de windenergie de komende acht jaar van 3.000 MW naar 9.000 MW stijgen, terwijl de capaciteit van zonne-energie voor 2010 zal vertienvoudigen, tot circa 143.000 MW.

Biotechnologie zoekt expansie

Het aantal Spaanse bedrijven dat zich bezig houdt met biotechnologie is vorig jaar met 13% gestegen, tot circa 225. Hiervan behoort de grootste groep (34%) tot de agrarische sector en 30% wijdt zich aan gezondheidszorg voor zowel mensen als dieren. Een andere sector waarbinnen de biotechnologie is gegroeid, is de voedselindustrie (13%). Met de groei van het aantal bedrijven, is ook de omzet afkomstig uit de biotechnologie toegenomen tot ruim €4.808 miljoen. De Europese Commissie speelt een belangrijke rol bij de verdere ontwikkeling van de sector. In Spanje zijn verscheidene veranderingen in de wetgeving doorgevoerd om beter op het Europese stelsel van regel- en wetgeving aan te sluiten.

Verdere informatie over de biotechnologie in Spanje zal verschijnen in de sectorstudie die op dit moment door TRANSFER wordt uitgevoerd in opdracht van het Consulaat in Barcelona. De EVD zal deze begin 2003 publiceren.

Van den Ende breidt uit naar Spanje

Bij de première van de musical *Mama Mia!* in Hamburg heeft Stage Holding, het internationale theaterbedrijf van Joop van den Ende, bekend gemaakt dat het naar Spanje gaat uitbreiden. Stage Holding zal zich in Spanje niet alleen op musicals gaan richten. Volgens de filosofie van het bedrijf is het namelijk belangrijk eigen theaters te hebben, om volledige vrijheid te hebben bij de productie van musicals. Het feit dat Van den Ende Spanje goed kent uit de tijd dat het televisiebedrijf Endemol daar marktleider was, maakt het voor Stage Holding extra aantrekkelijk om deze markt te betreden. In Madrid zijn de afgelopen jaren onder meer de musicals *The Phantom of the Opera*, *The Beauty and the Beast* en *My fair lady* opgevoerd.

Zilvervloot terug in Spanje

De jaarlijkse kerstloterij in Spanje wordt niet voor niets "El gordo" ("de dikke") genoemd; dit jaar werd er voor €1,64 mld aan prijzen uitgedeeld. De loterij, die zondag 22 december werd gehouden, is gebaseerd op een complex systeem dat ertoe dient de prijzen goed te verdelen over de lotnummers die lopen van 00001 tot 66.000. Om het nog ingewikkelder te maken worden alle nummers 1800 keer herhaald. Rond 10.000 nummers winnen een prijs, waarvan de 1.800 eerste prijs loten tot €200.000 waard zijn.

Hoewel zoals verwacht door heel Spanje winnaars waren, viel Segovia opnieuw voor €2 mln in de prijzen. Deze stad in het midden van het land had in 2000 bijzonder veel geluk toen haar inwoners voor €250 mln aan prijzen in de wacht sleepten. Een andere gelukkige stad was Alcantarilla, in Murcia, waar de bevolking €200 miljoen opstreek. Spanjaarden kopen het hele jaar door loten voor verschillende loterijen, maar "El gordo" is het jaarlijkse hoogtepunt. Ruim 40 mln mensen kopen loten voor deze gebeurtenis, wat neerkomt op driekwart van de bevolking. De ochtendkranten brengen zelfs speciale middagedities uit om de winnende nummers bekend te maken.

Spain New Year's Trade Dinner

In navolging van de Spain Trade Award van 2001 en het Latin Trade Dinner 2002 zal donderdag 23 januari 2003 het Spain New Year's Trade Dinner worden georganiseerd door het Nederlands-Spaans Centrum voor Handelsbevordering NSCH.

Meer informatie hierover kunt u krijgen via e-mail: missions@nchnl.nl.

PORTUGAL

Portugese Telecom koopt netwerk

Op 11 december heeft Portugal Telecom (PT) aangekondigd dat haar divisie voor vaste telefoonlijnen, PT Comunicações S.A. (PTC) een overeenkomst heeft getekend voor overname van het basis telecomnetwerk van de Portugese staat.

PT is ervan overtuigd dat het flinke besparingen kan doorvoeren en door de aanwinst van het netwerk financiële flexibiliteit en extra waarde kan genereren.

De aankoopssom van €365 mln bevat tevens de huurconcessie voor dit jaar. In 2025 zal de regering beoordelen of de concessie voortgezet zal worden.

Ook op het gebied van de mobiele telefonie staan in Portugal grote investeringen op stapel. Het zwaartepunt zal hierbij liggen op de aanleg van het derde generatie netwerk. Zowel de vaste als mobiele telecommunicatie doen het goed. Nadat de sector in 2001 met €9 mld aan inkomsten ruim 9% aan het BBP bijdroeg, zal ook over het jaar 2002 een grote groei worden vastgesteld. Het Portugese Instituut voor Communicatie schat dat de uiteindelijke groei in 2002 circa 21% zal bedragen, terwijl de investeringen €2,2 mld zullen bereiken, waarmee deze met 36,5% zijn gegroeid.

Windenergie Portugal

De grootste ontwikkelaar van windmolenparken in Portugal, Enersis, gaat het windturbinepark Igreja Nova bij Mafra uitbreiden. In samenwerking met de Duits-Deense fabrikant Nordex zullen drie nieuwe turbines worden neergezet, met een capaciteit van 1,3 MW per stuk. De huidige twee turbines leveren elk 1,65 MW.

Nordex zal de gehele installatie verzorgen en vervolgens de exploitatierechten krijgen.

Topjaar voor riviertoeerisme op Douro

Het afgelopen jaar was een groot succes voor het riviertoeerisme op de Portugese Douro. Circa 135.000 mensen verkenden de regio per boot, een groei van 17% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Opmerkelijk was dat dit jaar naast de 32 Portugese exploitanten ook het Franse CroisiEurope-French Cruise Company meevoer met haar boot-hotel Vasco da Gama. Vanwege het grote succes zal de maatschappij volgend jaar twee extra schepen inzetten.

Ook de hotels op het vaste land doen het goed. Het komende jaar zullen in en rond de hoofdstad en langs de zuidkust veel nieuwe hotels verrijzen. Daarnaast zal ook worden geïnvesteerd in renovatie van oude panden. De te realiseren projecten in Lissabon bestaan onder meer uit dertig hotels met totaal 2.500 kamers. In de Algarve zullen tien golfresorts worden opgezet, en daarnaast nog twintig andere resorts en negen hotels in Oeiras.

Recycling Portugese batterijen

Tot nog toe bestond er in Portugal geen goede mogelijkheid voor recyclage van batterijen en accu's. Hoewel er wel inzameling plaats vond, werden deze niet verwerkt, maar opgeslagen tot ze konden worden geëxporteerd. De afdeling Ecopilhas van Sociedade Ponto Verde heeft echter deze herfst een vergunning gekregen om accu's en batterijen op te halen en verder te verwerken. Met ingang van januari 2003 zal het bedrijf een kwart van alle Portugese batterijen inzamelen en ruim de helft daarvan gaan verwerken. Dit aandeel moet elk jaar oplopen. Het feit dat lege batterijen ook in de supermarkten zullen kunnen worden ingeleverd, betekent een grote stap vooruit.

LATIJS-AMERIKA

Drie Latijnsamerikaanse bedrijven winnen prijs duurzaam ondernemen

Op het derde jaarlijkse New Ventures Investor Forum, dat 14 en 15 november 2002 in Monterrey, Mexico werd gehouden, zijn de drie winnaars van de prestigieuze prijs voor duurzaam ondernemen bekend gemaakt. De prijzen werden uitgerijkt door het World Resources Institute, dat hiermee milieuvriendelijke productiegroei wil stimuleren. De businessplannen van de winnende ondernemingen zijn gebaseerd op investeringen tussen €500.000 en €1,5 mln.

De bedrijven die als beste uit de bus kwamen zijn:

AmazonLife S.A.: een Braziliaanse pionier in de productie en verkoop van een op leer lijkend rubberfabrikaat voor de textielindustrie. Het bedrijf gebruikt een unieke grondstof uit de Amazone en werkt samen met inheemse rubberfamilies.

Café La Selva: een exclusieve Mexicaanse koffieshopketen, die werkt op basis van een unieke samenwerking tussen kleine investeerders en de inheemse gemeenschap in Chiapas om hoge kwaliteit, gecertificeerde koffie aan te bieden.

Solar Trade Corporation: een Costaricaans bedrijf, dat exclusiviteit bezit voor de productie en verkoop van een industriële koffiedroger die werkt op zonne-energie en biomassa.

Vooruitzichten Argentinië

Afgelopen week was het een jaar geleden dat, na twee dagen van rellen in Buenos Aires, de Argentijnse president Fernando de la Rúa opstapte. De tien dagen daarna zag het land vier presidenten komen en gaan terwijl de schulden crisis verergerde en devaluatie van de munt volgde. De gevreesde ineenstorting van de Argentijnse munt, die een decennium lang aan de Amerikaanse dollar gekoppeld was geweest, zorgde voor een zeer donker begin van het jaar 2002. Aan het eind van dit jaar is het BNP gedaald met 11% en zijn de Argentijnen een stuk armer. De regering heeft de terugbetalingen aan de Wereld Bank stopgezet. Er zijn echter tekenen die hoop geven voor het komende jaar. De industriële productie is in november met 3% gestegen, wat 2% meer is dan in dezelfde maand vorig jaar. November 2001 was weliswaar de slechtste maand voor de Argentijnse industrie sinds 1995, maar dit is de eerste stijging van een maand ten opzichte van het jaar ervoor sinds 27 maanden. De Argentijnse industriëlen zijn er nog niet van overtuigd of de economie een keerpunt heeft bereikt. Het Nationale Instituut voor de Statistiek geeft aan dat 56,4% van hen geen verandering verwacht voor 2003, terwijl 38,2% hier wel vanuit gaat. Hoewel het BNP is gedaald, is de economie stabiel geworden. De bevrozing van banktegoeden is door de regering opgeheven. Verdere vooruitgang zal worden bepaald door de verkiezingen die naar verwachting in april 2003 zullen worden gehouden.

Heropleving Argentijnse bedrijven

De onverwachte lichte opleving van de Argentijnse economie is voor een bescheiden deel te verklaren uit de her oprichting van bedrijven die eerder failliet waren gegaan. De afgelopen 4 jaar zijn 130 bedrijven na hun faillissement opnieuw opgestart door de voormalige werknemers. Tezamen zorgen deze ondernemingen voor circa 10.000 banen, wat in een land met ruim 20% werkloosheid niet over het hoofd moet worden gezien.

In tegenstelling tot de meeste banken staan Argentijnse rechters, die over het voortbestaan van dergelijke bedrijven moeten beslissen, veelal aan de kant van de werknemers, die anders werkloos worden. Fabrieken die door arbeiders worden geleid beginnen ook steun van de regering en de provinciale overheden te krijgen.

Positieve reacties nieuw kabinet Brazilië

Investerders in Brazilië zijn opgewekt de feestdagen ingegaan. Deze positieve houding komt voort uit hun tevredenheid met de leden die het kabinet van de nieuwe president Luiz Inácio Lula da Silva zullen gaan vormen. Lula, zoals de president kortweg wordt genoemd, zal op 1 januari aantreden. De ongerustheid over zijn linkse achtergrond die bij sommige investeerders heerste, is door de bekendmaking van de belangrijkste posten in zijn kabinet omgekeerd in vertrouwen. Naast het bedrijfsleven uitten afgelopen week ook de politiek en de pers hun positieve reacties.

Als Minister van Financiën zal de voormalige burgemeester Antônio Palocci Filho aantreden. Het andere hoofd van het economische team, Henrique Meirelles, is afkomstig van de Bank of Boston en wordt president van de Centrale Bank. De Minister van Ontwikkeling, Industrie en Buitenlandse Handel, Luiz Fernando Furlan, komt uit het bedrijfsleven. Hij staat aan de top van Sadia, een van de grootste levensmiddelenproducenten, en is vice-voorzitter van de Federatie van Industrieën in São Paulo. De Minister van Buitenlandse Betrekkingen wordt Celso Amorim, die bekend staat als een goed internationaal onderhandelaar door zijn functies bij de VN en de WTO, zal zich inzetten voor de Mercosul. Roberto Rodrigues zal tot Minister van Landbouw, Veeteelt en Voedselvoorziening worden benoemd. Hij is vele jaren voorzitter geweest van verschillende landbouworganisaties en van de Internationale Organisatie van Landbouw-coöperaties. Op deelstaatsniveau is hij in de jaren negentig al Minister van Landbouw geweest, in São Paulo. Hoofd van de staf van de president wordt José Dirceu, die samen met Lula de arbeiderspartij heeft opgericht.

De Spaanse krant El Mundo uit Madrid, heeft Lula deze week uitgeroepen tot persoonlijkheid van het jaar 2002. De krant benadrukte in de uitgave van 26 december de gepassioneerde en ongebruikelijke carrière van de toekomstige president.

Braziliaanse staalgiganten

De Braziliaanse ijzererts-gigant CVRD en de in Luxemburg gevestigde staalgroep Arcelor hebben een gezamenlijk bod uitgebracht op het aandeel van roestvrijstaalproducent Acesita in de staalonderneming CST uit Espirito Santo. CVRD is 's werelds grootste producent van ijzererts, terwijl CST de grootste exporteur van plaatstaal is en Arcelor de eerste plaats inneemt als staalproducent. Het in Belo Horizonte gevestigde Acesita bezit een capaciteit van 800.000 ton per jaar en is de enige producent van roestvrijstaal in Latijns-Amerika. Acesita heeft ruim de helft van de aandelen in APS, dat op zijn beurt 37,3% van het totale kapitaal van CST bezit. Onder de aandeelhouders' controlling groep van CST vallen verder ook CVRD, Japanse Kawasaki Steel (KSD) en California Steel Industry (CSI). Het is nog niet duidelijk wat de exacte waarde van het bod is. CVRD en Arcelor hebben bekend gemaakt dat ze overwegen om ook andere onderdelen van CST over te nemen, waaronder KSG en CSI. Verder zijn ze overeengekomen dat de voorbereidingen voor de bouw van een derde oven voor CST hoge prioriteit krijgen, zodat deze in 2006 in gebruik kan worden genomen. Dit project van US\$600 mln zal de capaciteit met 50% verhogen.

Ronaldo speler van het jaar

De Braziliaanse topscoorder Ronaldo is 17 december gekozen tot FIFA wereld speler van het jaar. Ronaldo maakte een spectaculaire comeback nadat hij gedurende het grootste gedeelte van drie seizoenen

aan de kant had gestaan, om te herstellen van zijn knieblesure. Deze zomer kwam hij terug en bezorgde Brazilië de Wereldbeker. Hij scoorde twee keer in de tweede helft tegen Duitsland, en behaalde een record met de vijfde Wereldtitel voor zijn land.

Chili Internationale akkoorden

Het jaar 2002 stond voor Chili in het teken van de internationale handelsverdragen. Het afgelopen jaar sloot het land maar liefst drie overeenkomsten: Het ondertekende een akkoord met de Europese Unie, met Zuid-Korea en ten slotte zijn deze maand ook de onderhandelingen met de Verenigde Staten succesvol beëindigd. Het vrijhandelsverdrag tussen Chili en de Verenigde Staten dat op 4 december werd ondertekend zal na goedkeuring door het Chileense parlement en het congres van de Verenigde Staten eind 2003 in werking treden. In het eerste jaar zullen de tarieven van 85% van de goederen uit beide landen wegvallen. Na vier jaar loopt dit op tot ruim 94% van de export.

Na twee jaar onderhandelen heeft Chili dit jaar ook een overeenkomst gesloten voor vrije handel met de Europese Unie. Slechts enkele producten, waaronder avocado, vallen buiten het akkoord. Om te beginnen zal ruim 85% van de exportproducten de Europese Unie zonder tarief worden ingevoerd, terwijl dit binnen vier jaar stijgt naar 96%. Dit verdrag zal daarmee zorgen voor economische groei, en een toename van de werkgelegenheid in Chili. Daarnaast krijgen de investeringen een grote impuls en zal het de monetaire stabiliteit bevorderen, aangezien wordt verwacht dat de verkopen aan de EU met 20 tot 30% zullen stijgen en zodoende veel kapitaal wordt aangetrokken. President Ricardo Lagos ontving in december j.l. de Trade Award toegekend door het invloedrijke zakenblad Latin Trade.

Ahold in Chili

Als derde voedselretailer in de wereld is Ahold in Chili aanwezig met de grote supermarktketen Santa Isabel. Het concern gaat nu over tot aankoop van de overige aandelen Santa Isabel die het nog niet bezat en zal hiervoor US\$ 50 miljoen betalen. Santa Isabel bezit 350 winkels in Argentinië, Chili, Paraguay en Peru. Met deze aankoop spreekt Ahold haar steun en vertrouwen uit voor haar retailoperaties in Latijns-Amerika.

Succes in drugsoorlog Mexico

Op 1 november werden voor het eerst in de Mexicaanse geschiedenis televisiecamera's toegelaten in een militaire rechtzaal. Die dag stonden twee generaals terecht voor het helpen vervoeren van cocaine en marijuana van Mexico naar de VS, met behulp van militaire vliegtuigen. Beide generaals werd hun rang afgenomen en zij zijn tot 15 en 16 jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Het proces maakte deel uit van President Fox campagne tegen drugshandel onder ambtenaren. Sinds Fox twee jaar geleden aan de macht kwam, heeft zijn anti-drugs beleid gezorgd voor de arrestatie van 40 drugsbaronnen. Hoewel de oorlog tegen drugs nooit gewonnen zal worden, doet Fox beduidend meer dan alle voorgaande presidenten.

Hij is de eerste president uit de oppositie nadat tot 2 jaar geleden gedurende 71 jaar dezelfde partij aan de macht was geweest. Zodoende heeft hij geen verplichtingen aan politieke bestuurders met eventuele banden met de drugswereld. Door top leiders van de belangrijkste kartels op te pakken, heeft Mexico de stroom van drugs naar de VS ontwricht.

Agrarische export Mexico-VS

Mexicaanse boeren hebben onlangs honderden krijsende varkens door de straten van het kleine stadje La Piedad in Guanajuato gedreven. Hiermee uitten zij hun protest tegen de lawine van bacon, ham en andere varkensproducten uit de Verenigde Staten die wordt verwacht als gevolg van het wegvallen van importtarieven binnen Nafta begin volgend jaar.

Varkensvlees is niet het enige heikele product. Ook de tarieven op voorheen door Mexico beschermde producten als rijst, aardappelen en kippenvlees zullen wegvallen. Het wegvallen van tarieven geldt weliswaar ook voor de noorderburen, maar de Verenigde Staten voorziet de boeren van vele malen hogere subsidies en hanteert ook andere non-tarifaire maatregelen voor onder meer tomaten en avocado's, waar de

Mexicaanse producten niet tegenop kunnen. Volgens Mexico's nationale agrarische raad ontvangt een Mexicaanse boer jaarlijks gemiddeld US\$ 722 subsidie, terwijl boeren uit de Verenigde Staten circa US\$ 20.800 per jaar krijgen.

Hightech netwerk in Mexico

Telmex en Ericsson hebben getekend voor samenwerking aan een nieuw zogenaamd *Intelligent Network*. Ericssons TSP server platform zal worden ingezet om nieuwe multimediasdiensten aan te bieden binnen de snel groeiende Mexicaanse markt voor telecommunicatie. Telmex verklaart dat het haar klanten de nieuwste technologie wil bieden en daarmee haar plaats tussen de top van telecommunicatie exploitanten in de wereld wil bevestigen.

Geselecteerde weblinks

- www.iamericas.org informatie van het *Institute of the Americas* over verschillende industrie-sectoren met evenementenagenda op het gehele Amerikaanse continent (Engels)
- www.ana.gov.br Braziliaans Nationaal Water Agentschap met onder meer de actuele waterbouwprojecten in het hele land (Portugees)
- www.radiobras.gov.br Braziliaanse nieuws site van de regering met berichten over verschillende sectoren en overheid (Portugees)
- www.exposyferias.com internationale beurzen en congressen met speciale aandacht voor Mexico (Spaans)

Bronnen: o.a. The Economist, Business Monitor International, Business Week, EVD, Latin Trade, World Bank, InterAmerican Development Bank, Financial Times, El País,.

Disclaimer: *Transfer Latin Business Consultancy* makes no warranties or representations, and accepts no liability of any kind for any loss or damages resulting from the use of our website or any materials contained on it.

Transfer Latin Business Consultancy makes no warranties or representations that the materials on this website are error-free, or that they are fit for any particular purpose or requirements.

TRANSFER Nieuws
Feliz Ano Novo! ¡Próspero Año Nuevo!

Met de opening van haar nieuwe kantoor in Barcelona en de aanwinst van projectmanager Irma van Dijk is TRANSFER in het jaar 2002 flink gegroeid. Op deze manier willen wij u in het komende jaar nog beter van dienst zijn.

Vanuit Rotterdam, São Paulo en Barcelona wensen wij u een **voorspoedig en succesvol 2003!**

TRANSFER stelt voor:

Het team van TRANSFER is dit jaar versterkt met onze nieuwe projectmanager Irma van Dijk. Zij heeft Talen & Culturen van Latijns-Amerika gestudeerd aan de Universiteit Leiden en tijdens deze opleiding ervaring opgedaan in projecten voor het bedrijfsleven en universiteiten in Brazilië en Peru. Nadat ze haar studie met de specialisatie management heeft afgerond, is ze in dienst getreden als export-medewerkster voor de regio's Latijns-Amerika en West-Europa bij een grote distilleerderij uit Schiedam.

Vervolgens heeft Irma, op zoek naar een nieuwe uitdaging, TRANSFER gevonden en inmiddels al meegewerkt aan diverse projecten, waaronder de missie naar Spanje die afgelopen september in samenwerking met de zuidelijke Kamers van Koophandel werd georganiseerd.

Naast onderzoeksprojecten werkt Irma onder meer ook aan de nieuwsbrieven, zoals deze, die u ieder kwartaal van ons ontvangt.

Nieuwe sectorstudies

In opdracht van het Consulaat in Barcelona verzorgt TRANSFER sectorstudies voor Schone Technologie en Biotechnologie in Spanje. Deze zullen in het voorjaar van 2003 door de EVD worden gepubliceerd. Daarnaast is TRANSFER ook bezig met een levensmiddelenstudie in Brazilië.

Agenda 2003:

- Spreekdagen bij uw lokale KvK
- Sectormissie duurzame energie Mexico
- Sectormissie levensmiddelenbranche in Brazilië
- Sectormissie milieutechnologie Spanje
- Multisectorale missie Portugal

Informatie via: info@transfer-lbc.com.

TRANSFER Latin Business Consultancy

Al 6 jaar is TRANSFER toonaangevend in het bieden van exportondersteuning aan Nederlandse ondernemingen die marktkansen willen benutten in de Spaans- en Portugeestalige landen van Europa en Latijns-Amerika. Dit doen we vanuit onze kantoren in Barcelona, São Paulo en Rotterdam.

Als partner van o.a. EVD, KvK, brancheverenigingen, Nederlandse Ambassades & Consulaten én uiteraard het bedrijfsleven, verrichten wij lokaal marktonderzoeken, partnerselecties, handelsmissies en sectorstudies in de sterk opkomende markten van Spanje, Portugal, Argentinië, Brazilië, Chili en Mexico.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met **Irma van Dijk** (irma@transfer-lbc.com)

Hoofdkantoor:

info@transfer-lbc.com

www.transfer-lbc.com

Tel.: 010 - 478 07 60

Fax: 010 - 221 53 73

Postbus 19229, 3001 BE Rotterdam

¡Próspero Año Nuevo!

Voorspoedig 2003!

Feliz Ano Novo!